

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (andra avdelningen)

den 27 oktober 2016 *

”Begäran om förhandsavgörande — Miljökonsekvensbedömning av vissa planer och program — Direktiv 2001/42/EG — Artiklarna 2 a och 3.2 a — Begreppet ’planer och program’ — Villkor i en kungörelse för byggnation av vindkraftverk — Bestämmelser rörande bland annat säkerhetsåtgärder, kontrollåtgärder, reparationsåtgärder, ställande av säkerhet och bullernormer fastställda med beaktande av för vilket ändamål som områdena ska användas”

I mål C-290/15,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Conseil d’État (Högsta förvaltningsdomstolen, Belgien) genom beslut av den 2 juni 2015, som inkom till domstolen den 15 juni 2015, i målet

Patrice D’Oultremont m.fl.

mot

Région wallonne,

ytterligare deltagare i rättegången:

Fédération de l’énergie d’origine renouvelable et alternative ASBL (EDORA),

meddelar

DOMSTOLEN (andra avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden M. Ilešič samt domarna A. Prechal, A. Rosas, C. Toader (referent) och E. Jarašiūnas,

generaladvokat: J. Kokott,

justitiesekreterare: handläggaren V. Tourrès,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 7 april 2016,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

— Patrice D’Oultremont m.fl., genom J. Sambon, avocat,

— Fédération de l’énergie d’origine renouvelable och alternative ASBL (EDORA), genom J. Sohier, S. Rodrigues, L. Levi, A. Blot och M. Chomé, avocats,

* Rättegångsspråk: franska

- Belgiens regering, genom J. Van Holm, M. Jacobs och S. Vanrie, samtliga i egenskap av ombud, biträdda av P. Moëryncq, avocat,
 - Frankrikes regering, genom D. Colas och J. Traband, båda i egenskap av ombud,
 - Nederländernas regering, genom M.K. Bulterman, B. Koopman och J. Langer, samtliga i egenskap av ombud,
 - Europeiska kommissionen, genom O. Beynet och C. Hermes, båda i egenskap av ombud,
- och efter att den 14 juli 2016 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

- 1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artiklarna 2 a och 3.2 a i Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/42/EG av den 27 juni 2001 om bedömning av vissa planers och programs miljöpåverkan (EGT L 197, 2001, s. 30).
- 2 Begäran har framställts i ett mål mellan Patrice D'Oultremont m.fl. och Région wallonne (regionen Vallonien) avseende giltigheten av arrêté du gouvernement wallon, du 13 février 2014, portant conditions sectorielles relatives aux parcs d'éoliennes d'une puissance totale supérieure ou égale à 0,5 MW, modifiant l'arrêté du gouvernement wallon du 4 juillet 2002 relatif à la procédure et à diverses mesures d'exécution du décret du 11 mars 1999 relatif au permis d'environnement et modifiant l'arrêté du gouvernement wallon du 4 juillet 2002 arrêtant la liste des projets soumis à étude d'incidences et des installations et activités classées (den vallonska regeringens kungörelse av den 13 februari 2014 om sektorsspecifika villkor för parker med vindkraftverk med en effekt som överstiger eller är lika med 0,5 MW, om ändring i den vallonska regeringens kungörelse av den 4 juli 2002 om förfarandet och olika genomförandeåtgärder för dekretet av den 11 mars 1999 om miljötillstånd och om ändring i den vallonska regeringens kungörelse av den 4 juli 2002 om fastställelse av förteckningen över de projekt som genomgått en miljöbedömning och över klassificerade anläggningar och verksamheter) (*Moniteur belge* av den 7 mars 2014, s. 20263) (nedan kallad kungörelsen av den 13 februari 2014).

Tillämpliga bestämmelser

Internationell rätt

Konventionen om miljökonsekvensbeskrivningar i ett gränsöverskridande sammanhang

- 3 Konventionen om miljökonsekvensbeskrivningar i ett gränsöverskridande sammanhang, som undertecknades i Esbo (Finland) den 26 februari 1991 (nedan kallad Esbokonventionen), godkändes å Europeiska gemenskapens vägnar den 24 juni 1997 och trädde i kraft den 10 september samma år.
- 4 I artikel 2.7 i Esbokonventionen anges följande:

”Miljökonsekvensbedömningar som erfordras enligt denna konvention skall, som ett minimikrav, utföras när den föreslagna verksamheten är på projektnivån. Parterna skall i skälig utsträckning sträva efter att tillämpa principerna om miljökonsekvensbedömningar även på politiska riktlinjer, planer och program.”

Protokollet om strategiska miljöbedömningar till Esbokonventionen

- 5 Protokollet om strategiska miljöbedömningar till Esbokonventionen undertecknades i Kiev (Ukraina) den 21 maj 2003 av kommissionen på Europeiska gemenskapens vägnar (nedan kallat Kievprotokollet). Protokollet godkändes genom rådets beslut 2008/871/EG av den 20 oktober 2008 (EUT L 308, 2008, s. 33).
- 6 Artikel 13.1 i Kievprotokollet har följande lydelse:
- ”Varje part ska sträva efter att se till att hänsyn till miljön inbegripet hälsan övervägs och i lämplig utsträckning integreras när parten utarbetar förslag till politiska riktlinjer och lagstiftning som kan antas medföra betydlig påverkan på miljön inbegripet hälsan.”

Århuskonventionen

- 7 Även i konventionen om tillgång till information, allmänhetens deltagande i beslutsprocesser och tillgång till rättslig prövning i miljöfrågor, som godkändes på Europeiska gemenskapens vägnar genom rådets beslut 2005/370/EG av den 17 februari 2005 (EUT L 124, 2005, s. 1) (nedan kallad Århuskonventionen) återfinns bestämmelser om miljöbedömning.
- 8 I artikel 6 i nämnda konvention återfinns bestämmelser om allmänhetens deltagande i beslut om tillstånd till verksamheter. Artiklarna 7 och 8 i samma konvention avser allmänhetens deltagande i utarbetandet av planer, program och riktlinjer avseende miljön respektive i utarbetandet av lagar och andra författningar.

Unionsrätt

- 9 I skäl 4 i direktiv 2001/42 anges följande:
- ”Miljöbedömningar är viktiga för att integrera miljööverväganden vid utarbetande och antagande av vissa planer och program som kan antas medföra betydande miljöpåverkan i medlemsstaterna, eftersom det därigenom säkerställs att sådan påverkan till följd av genomförandet av planer och program beaktas när dessa förbereds och innan de antas.”
- 10 Artikel 1 i direktivet, med rubriken ”Syfte”, har följande lydelse:
- ”Syftet med detta direktiv är att sörja för en hög nivå på skyddet av miljön och bidra till att integrera miljöaspekter i utarbetandet och antagandet av planer och program för att främja en hållbar utveckling, genom att säkerställa att en miljöbedömning genomförs i enlighet med detta direktiv för vissa planer och program som kan antas medföra betydande miljöpåverkan.”
- 11 Artikel 2 i samma direktiv har följande lydelse:
- ”I detta direktiv används följande beteckningar med de betydelser som här anges:
- a) planer och program: planer och program, inklusive dem som samfinansieras av Europeiska [unionen], samt ändringar av dem
- som utarbetas och/eller antas av en myndighet på nationell, regional eller lokal nivå eller som utarbetas av en myndighet för att antas av parlamentet eller regeringen genom ett lagstiftningsförfarande och
 - som krävs i lagar och andra författningar,

- b) miljöbedömning: utarbetande av en miljörapport, genomförande av samråd, beaktande av miljörapporten och resultaten av samrådet i beslutsprocessen samt bestämmelsen om information om beslutet i enlighet med artiklarna 4–9.

...”

- 12 I artikel 3, med rubriken Räckvidd, i samma direktiv föreskrivs följande:

”1. En miljöbedömning, i enlighet med artiklarna 4–9 i detta direktiv skall utföras för planer och program som avses i punkterna 2 till 4 och som kan antas medföra betydande miljöpåverkan.

2. Om inte annat följer av punkt 3 skall en miljöbedömning utföras för alla planer och program

- a) som utarbetas för jord- och skogsbruk, fiske, energi, industri, transporter, avfallshantering, vattenförvaltning, telekommunikationer, turism samt fysisk planering eller markanvändning och i vilka förutsättningarna anges för kommande tillstånd för projekt enligt bilagorna I och II till [Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/92/EU av den 13 december 2011 om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt (EUT L 26, 2012, s. 1), som har upphävt och ersatt direktiv 85/337 sedan den 17 februari 2012] eller

...

3. Planer och program som avses i punkt 2 och i vilka användningen av små områden på lokal nivå fastställs och mindre ändringar i planer och program som avses i punkt 2 skall kräva en miljöbedömning endast om medlemsstaten finner att de kan antas medföra betydande miljöpåverkan.

4. Medlemsstaterna skall avgöra om andra planer och program än de som avses i punkt 2 och i vilka ramen fastställs för kommande tillstånd för projekt kan antas medföra betydande miljöpåverkan.

...”

Belgisk rätt

- 13 Enligt artikel 6.1 II i loi spéciale du 8 août 1980 de réformes institutionnelles (speciallag av den 8 augusti 1980 om institutionella reformer) (*Moniteur belge* av den 15 augusti 1980, s. 9434) är det endast regionerna som är behöriga på miljöskyddsområdet.

- 14 I regionen Vallonien har direktiv 2001/42 delvis införlivats genom artiklarna D.52 och följande artiklar i bok I i code de l'environnement (miljölagen) (*Moniteur belge* av den 9 juli 2004, s. 54654), vilket framgår av artikel D.51/1 i samma lag.

- 15 I artikel D.6 i bok I i nämnda lag definieras i punkt 13 ”planer och program” som ”beslut, med undantag för dem som avses i [code wallon de l'aménagement du territoire, de l'urbanisme, du patrimoine et de l'énergie (den vallonska lagen om fysisk riksplanering, stadsplanering, kulturarv samt energi) (*Moniteur belge* av den 19 maj 1984, s. 6939, och rättelse i *Moniteur belge* av den 25 maj 1984, s. 7636)], samt ändringar i desamma, som syftar till att fastställa antingen en strukturerad följd av handlingar eller insatser för att uppfylla ett eller flera särskilda miljökvalitetsmål eller en ordning för att skydda ett eller flera områden eller en viss plats, bland annat för att fastställa under vilka förutsättningar tillstånd att genomföra de fastställda verksamheterna får beviljas och som

- a. har utarbetats och/eller antagits av en regional eller lokal myndighet, eller har utarbetats av en myndighet i syfte att antas av det vallonska parlamentet eller den vallonska regeringen, och

b. föreskrivs i dekret, kungörelse eller administrativ föreskrift.

De planer och program som åsyftas i detta dekret omfattar även sådana planer och program som samfinansieras av Europeiska [unionen].”

- 16 Enligt artikel 2 i décret du gouvernement wallon du 11 mars 1999 relatif au permis d’environnement (den vallonska regeringens dekret av den 11 mars 1999 om miljötillstånd) (*Moniteur belge* av den 8 juni 1999, s. 21114, och rättelse i *Moniteur belge* av den 22 december 1999, s. 48280) (nedan kallat dekretet av den 11 mars 1999) är ”[s]yftet med detta dekret ... att inom ramen för en integrerad strategi förhindra och minska utsläpp samt skydda människor eller miljön mot de faror, olägenheter eller nackdelar som en anläggning, direkt eller indirekt, kan orsaka under eller efter drift”.

- 17 Artikel 4 i nämnda dekret har följande lydelse:

”Regeringen ska fastställa de allmänna, sektorsspecifika eller integrerade villkoren för att uppnå målen i artikel 2. Dessa har rättslig status.

...

Nämnda villkor kan bland annat avse

...

- 3° uppgifter som regelbundet ska tillhandahållas de myndigheter som regeringens anger, avseende
- a. anläggningens utsläpp,
 - b. åtgärder som vidtagits i syfte att minska olägenheterna för miljön.

...”

- 18 I artikel 5 i nämnda dekret föreskrivs följande:

”1 §. De allmänna villkoren är tillämpliga på samtliga anläggningar och verksamheter.

2 §. De sektorsspecifika villkoren är tillämpliga på anläggningar och verksamheter inom en ekonomisk sektor, ett territorium eller en sektor där det föreligger eller kan föreligga en särskild risk.

...”

- 19 I artikel 1 i kungörelsen av den 13 februari 2014 föreskrivs följande:

”Förevarande sektorsspecifika villkor avser parker med vindkraftverk med en effekt som överstiger eller är lika med 0,5 elektriska megawatt, som avses i rubrikerna 40.10.01.04.02 och 40.10.01.04.03 i bilaga I till [arrêté du 4 juillet 2002 fixant les conditions générales d’exploitation des établissements visés par le décret du 11 mars 1999 (kungörelsen av den 4 juli 2002 om allmänna driftsvillkor för de anläggningar som avses i dekretet av den 11 mars 1999, *Moniteur belge* av den 21 september 2002, s. 20264, och rättelse i *Moniteur belge* av den 1 oktober 2002, s. 44152)].”

- 20 I artikel 5 i kungörelsen av den 13 februari 2014, vilken bestämmelse återfinns i kapitel III i kungörelsen och har rubriken ”Drift”, anges följande:

”Förutom när det krävs av underhållsskäl, är det inte tillåtet att använda någon form av belysning nattetid vid vindkraftverkets fundament eller i dess närhet.”

21 Artikel 9 i samma kungörelse, som även den återfinns i kapitel III, har följande lydelse:

”Inom vindkraftsparken men utanför vindkraftverken får magnetfältet, som är en följd av verksamheten och som uppmäts 1,5 meter från marken, inte överskrida gränsvärdet på 100 mikrotelsla.”

22 I artikel 10 i samma kungörelse, som även den återfinns i kapitel III, anges följande:

”1 §. Inverkan av de stroboskopiska skuggor som driften av vindkraftverk orsakar är begränsad till 30 timmar/år och 30 minuter/dag för alla livsmiljöer, som byggts eller omfattas av ett bygglov och utsätts för sådan inverkan. Inverkan av nämnda skuggor beräknas med utgångspunkt i ’det mest drabbade fallet’ i enlighet med följande parametrar:

1. Solen skiner från morgon till kväll (molnfri himmel hela dagen).
2. Vindkraftverken är konstant i drift (vindhastighet inom ramen för vindkraftverkens kapacitet och de producerar sin maximala effekt).
3. Vindkraftverkens rotor är konstant vinkelrät i förhållande till solstrålarna.

Den som driver vindkraftverken ska använda alla tillgängliga medel för att minska inverkan av skuggor i syfte att iaktta nämnda begränsningar.

2 §. Begränsningarna är inte tillämpliga om den skugga som anläggningen orsakar inte påverkar invånarna i deras livsmiljö. Om så är fallet, är det den som driver vindkraftverken som har bevisbördan härför.”

23 I avdelning I, med rubriken ”Bullernormer”, i kapitel V, med rubriken ”Buller”, i kungörelsen av den 13 februari 2014 återfinns bland annat artikel 20 där gränsvärdena för buller från vindkraftverk anges och artikel 21 där gränsvärdena fastställs bland annat i förhållande till så kallade planområden, det vill säga geografiska områden som bestäms mot bakgrund av en plan som utarbetats av behöriga myndigheter i förhållande till nämnda områdens användningsområde (livsmiljöområden, jordbruksområden, industriområden med flera).

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågan

24 Den 21 februari 2013 fattade den vallonska regeringen beslut om ett ”referensdokument”, som därefter ändrades i juli samma år och som innehöll rekommendationer beträffande uppförande av vindkraftverk i regionen Vallonien. Referensdokumentet kompletterades av ett kartografiskt dokument som upplyste om planeringen av genomförandet av vindkraftverksprogrammet i regionen Vallonien ”med beräknat klardatum år 2020”. Detta kartografiska dokument benämndes ”referenskarta”. Referenskartan blev föremål för en miljörapport.

25 En offentlig utredning genomfördes i samtliga kommuner i Vallonien den 16 september–30 oktober 2013. Bland de handlingar som allmänheten fick tillgång till i samband med utredningen fanns, bland andra, de handlingar som nämns i föregående punkt, nämligen referensdokumentet, referenskartan och miljörapporten.

26 Varken referensdokumentet eller referenskartan antogs emellertid slutgiltigt.

27 Den vallonska regeringen kom sedan att anta kungörelsen av den 13 februari 2014.

- 28 Den 6 maj 2014 väckte Patrice d'Oultremont m.fl. talan om ogiltigförklaring av nämnda kungörelse vid Conseil d'État (Högsta förvaltningsdomstolen, Belgien). Patrice d'Oultremont m.fl. åberopade till stöd för sin talan bland annat att kungörelsen inte är förenlig med direktiv 2001/42. Regionen Vallonien hade nämligen antagit nämnda kungörelse utan att bestämmelserna däri varit föremål för någon miljökonsekvensbedömning eller något samrådsförfarande med allmänheten.
- 29 Regionen Vallonien och intervenienten i det nationella målet, Fédération de l'énergie d'origine renouvelable et alternative ASBL (EDORA) (sammanslutning för förnybar och alternativ energi), anser däremot att kungörelsen inte omfattas av begreppet "planer och program" i den mening som avses i direktivet.
- 30 Den hänskjutande domstolen har angett att det – trots de preciseringar som EU-domstolen gjort i domen av den 17 juni 2010, Terre wallonne och Inter-Environnement Wallonie (C-105/09 och C-110/09, EU:C:2010:355) – inte är uppenbart vilket svar som ska ges på frågan om bestämmelserna i kungörelsen av den 13 februari 2014 ska anses utgöra "planer och program".
- 31 Enligt den hänskjutande domstolen uppstår det tolkningssvårigheter, i synnerhet på grund av att bestämmelserna i nämnda kungörelse är åtskilda från referensdokumentet och kartan över de områden där vindkraftverken skulle anläggas (se punkt 24 ovan) och på grund av att denna omständighet, åtminstone delvis, fråntar nämnda bestämmelser deras innehåll avseende planläggningen av vindkraftsproduktionen.
- 32 Kungörelsen av den 13 februari 2014 ger således inte någon "fullständig bild", då en rad samordnade åtgärder reglerar driften av vindkraftsparkerna i syfte att skydda miljön. Enligt den hänskjutande domstolen är det dock så, att den omständigheten att man, i samband med tillståndsgivningen, beaktar bestämmelserna i nämnda kungörelse bland annat vad avser buller och inverkan av de stroboskopiska skuggor som orsakas av vindkraftsverksdriften, med nödvändighet medför att platsen där vindkraftverken anläggs fastställs i förhållande till livsmiljöerna.
- 33 Enligt den definition som den regionala lagstiftaren angett i punkt 13 i artikel D.6 i bok I i miljölagen av begreppet "planer och program", utgör nämnda sektorsspecifika villkor, så snart som de villkoren skilts från referensdokumentet och referenskartan med uppgifter om de bäst belägna platserna för uppförande av vindkraftverk, enligt nämnda domstol inte i sig något "förfarande för progressivt och strukturerat genomförande i syfte att uppnå ett särskilt miljökvalitetsmål".
- 34 Den hänskjutande domstolen har vidare preciserat att de sektorsspecifika villkor som anges i kungörelsen av den 13 februari 2014 inte innehåller några ytterligare bestämmelser med avseende på vad de olika områdena eller platserna är avsedda för eller vilka miljöskyddsbestämmelser som är tillämpliga på dem. Alla vindkraftverk avses, oavsett på vilken plats de är belägna, med förbehåll för att det skett en anpassning av bullernormerna i förhållande till zonindelningen i områdesplanen.
- 35 Enligt den hänskjutande domstolen förefaller det följa av bilagorna I och II till direktiv 2001/42, jämförda med punkt 47 i domen av den 17 juni 2010 i målet Terre wallonne och Inter-Environnement Wallonie (C-105/09 och C-110/09, EU:C:2010:355), att en plan eller ett program med nödvändighet avser ett geografiskt avgränsat område, såsom exempelvis "känsliga områden som identifierats inom ramen för hållbar hantering av kväve inom jordbruket" i den mening som avses i rådets direktiv 91/676/EEG av den 12 december 1991 om skydd mot att vatten förorenas av nitrater från jordbruket (EGT L 375, s. 1; svensk specialutgåva, område 15, volym 10, s. 192), som särskilt var i fråga i den domen.

- 36 Mot denna bakgrund beslutade Conseil d'État att vilandeförklara målet och ställa följande tolkningsfråga till EU-domstolen:

"Ska artiklarna 2 a och 3.2 a i direktiv [2001/42] om bedömning av vissa planers och programs miljöpåverkan tolkas så, att de innebär att beteckningen 'planer och program', i den mening som avses i dessa artiklar, omfattar en kungörelse som innehåller diverse bestämmelser beträffande uppförande av vindkraftverk, däribland bestämmelser om säkerhetsåtgärder, kontrollåtgärder, reparationsåtgärder, ställande av säkerhet och bullernormer som definierats för planområdena, bestämmelser som anger under vilka förutsättningar administrativa tillstånd får utfärdas som ger en byggherre rätt att uppföra och driva sådana anläggningar som enligt nationell rätt ska genomgå en miljökonsekvensbedömning?"

Prövning av tolkningsfrågan

- 37 Den hänskjutande domstolen har ställt sin fråga för att få klarhet i huruvida artiklarna 2 a och 3.2 a i direktiv 2001/42 ska tolkas så, att en kungörelse – såsom den som är i fråga i det nationella målet och som innehåller diverse bestämmelser om byggnation av vindkraftverk som ska iakttas vid tillståndsgivning för uppförande och drift av sådana anläggningar – omfattas av begreppet "planer och program" i den mening som avses i direktivet.
- 38 EU-domstolen erinrar inledningsvis om att det följer av skäl 4 i direktiv 2001/42 att miljöbedömningar är viktiga för att integrera miljööverväganden vid utarbetande och antagande av vissa planer och program.
- 39 Såsom generaladvokaten påpekade i punkt 34 i sitt förslag till avgörande, ska avgränsningen mellan begreppet "planer och program" i förhållande till andra åtgärder som inte omfattas av det materiella tillämpningsområdet för direktiv 2001/42 göras utifrån det specifika syfte som anges i artikel 1 i nämnda direktiv, nämligen att planer och program som kan antas medföra betydande miljöpåverkan ska bli föremål för en miljöbedömning (se, för ett liknande resonemang, dom av den 28 februari 2012, Inter-Environnement Wallonie och Terre wallonne, C-41/11, EU:C:2012:103, punkt 40 och där angiven rättspraxis).
- 40 Bestämmelserna i direktiv 2001/42 om direktivets räckvidd ska med beaktande av direktivets syfte, som är att sörja för en hög miljöskyddsnivå, tolkas extensivt. Detta gäller särskilt de bestämmelser i direktivet som innehåller definitioner av de rättsakter som avses med direktivet (se, för ett liknande resonemang, dom av den 22 mars 2012, Inter-Environnement Bruxelles m.fl., C-567/10, EU:C:2012:159, punkt 37, och dom av den 10 september 2015, Dimos Kropias Attikis, C-473/14, EU:C:2015:582, punkt 50).
- 41 Vad beträffar artikel 2 a i direktiv 2001/42 följer det av den däri angivna definitionen av begreppet "planer och program" att man uppställer det kumulativa villkoret dels att de utarbetas och/eller antas av en myndighet på nationell, regional eller lokal nivå eller utarbetas av en myndighet för att antas av parlamentet eller regeringen genom ett lagstiftningsförfarande, dels att de krävs i lagar och andra författningar,
- 42 Enligt den hänskjutande domstolen utarbetades och antogs kungörelsen av den 13 februari 2014 av en regional myndighet, i förevarande fall den vallonska regeringen, och det uppställs krav på en sådan kungörelse i dekretet av den 11 mars 1999.
- 43 Enligt artikel 3.2 a i direktiv 2001/42 ska, om inte annat följer av punkt 3 i samma artikel, en miljöbedömning utföras för alla planer och program som utarbetas bland annat för energiområdet och i vilka förutsättningarna anges för kommande tillstånd för projekt enligt bilagorna I och II till direktiv 2011/92.

- 44 Det står klart att kungörelsen av den 13 februari 2014 avser energiområdet och att den bidrar till att ange förutsättningarna för genomförandet, i regionen Vallonien, av projekt för vindkraftsparker, vilka omfattas av uppräkningsområdet av projekt i bilaga II till direktiv 2011/92.
- 45 Vad beträffar begreppet "planer och program" måste det visserligen omfatta ett visst geografiskt område. Det följer emellertid varken av ordalydelsen i artikel 2 a i direktiv 2001/42 eller av ordalydelsen i artikel 3.2 a i samma direktiv att nämnda planer eller program ska avse fysisk planering av ett visst angivet geografiskt område. Det följer nämligen av nämnda bestämmelser att de avser fysisk planering av olika områden i allmänhet.
- 46 Enligt den hänskjutande domstolen avser kungörelsen av den 13 februari 2014 hela regionen Valloniens territorium, och de bullergränsvärden som däri anges är nära knutna till nämnda territorium, eftersom dessa gränsvärden fastställs i förhållande till hur de aktuella geografiska områdena ska användas.
- 47 Vad beträffar omständigheten att kungörelsen av den 13 februari 2014 inte ger en tillräckligt fullständig ram för vindkraftssektorn, erinrar EU-domstolen om följande. Prövningen av villkoren i artiklarna 2 a och 3.2 a i direktiv 2001/42 – i syfte att fastställa huruvida en kungörelse, såsom den som är i fråga i det nationella målet, kan anses omfattas av nämnda begrepp – ska bland annat utföras mot bakgrund av syftet med direktivet, vilket, såsom framgår av punkt 39 ovan, består i att beslut som kan antas medföra betydande miljöpåverkan ska bli föremål för en miljöbedömning.
- 48 Det ska dessutom framhållas, såsom generaladvokaten gjort i punkt 55 i sitt förslag till avgörande, att det finns anledning att reducera möjligheterna att kringgå de skyldigheter som följer av direktiv 2001/42, exempelvis genom att olika delåtgärder vidtas, vilket minskar den ändamålsenliga verkan med direktivet (se, för ett liknande resonemang, dom av den 22 mars 2012, Inter-Environnement Bruxelles m.fl., C-567/10, EU:C:2012:159, punkt 30 och där angiven rättspraxis).
- 49 Med beaktande av detta finner EU-domstolen att begreppet "planer och program" avser alla rättsakter som – genom att regler och förfaranden för kontroll som är tillämpliga inom den aktuella sektorn definieras – fastställer en omfattande samling kriterier och former för utfärdande av tillstånd och genomförande av ett eller flera projekt som kan antas medföra betydande miljöpåverkan (se, för ett liknande resonemang, dom av den 11 september 2012, Nomarchiaki Aftodioikisi Aitolokarnanias m.fl., C-43/10, EU:C:2012:560, punkt 95 och där angiven rättspraxis).
- 50 Kungörelsen av den 13 februari 2014 innefattar särskilt tekniska normer, driften (bland annat stroboskopiska skuggor), förebyggande av olyckor och bränder (bland annat åtgärder för att stoppa driften av vindkraftverket), bullernormer, reparationsåtgärder och ställande av säkerhet med avseende på vindkraftverken. Sådana normer är av tillräckligt stor betydelse och räckvidd för fastställelsen av tillämpliga villkor för den berörda sektorn. Vidare är de miljöval som görs mot bakgrund av nämnda normer avgörande för vilka villkor som uppställs för kommande tillstånd avseende konkreta projekt för uppförande och drift av vindkraftsparker.
- 51 Slutligen har den franska regeringen, med hänvisning till Århuskonventionen och Kievprotokollet, föreslagit att begreppet "planer och program" ska åtskiljas från begreppet "allmänna bestämmelser" som kungörelsen av den 13 februari 2014 ingår i – vilket innebär att kungörelsen inte omfattas av tillämpningsområdet för direktiv 2001/42.
- 52 EU-domstolen understryker i detta avseende att det följer av ordalydelsen i artikel 2 a första strecksatsen i det direktivet, och så även av rättspraxis (se punkt 49 ovan), att begreppet "planer och program" kan omfatta normativa rättsakter som antagits enligt lagar eller andra författningar.

- 53 Vidare skiljer sig direktiv 2001/42, såsom generaladvokaten har framhållit i punkt 70 i sitt förslag till avgörande, från Århuskonventionen och Kievprotokollet. Direktivet innehåller nämligen inte några särskilda bestämmelser om politiska riktlinjer eller allmänna bestämmelser som skulle kräva en avgränsning i förhållande till "planer och program".
- 54 Av det anförda följer att tolkningsfrågan ska besvaras enligt följande. Artiklarna 2 a och 3.2 a i direktiv 2001/42 ska tolkas så, att en kungörelse – såsom den som är i fråga i det nationella målet och som innehåller diverse bestämmelser om byggnation av vindkraftverk som ska iakttas vid tillståndsgivning för uppförande och drift av sådana anläggningar – omfattas av begreppet "planer och program" i den mening som avses i direktivet.

Rättegångskostnader

- 55 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (andra avdelningen) följande:

Artiklarna 2 a och 3.2 a i Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/42/EG av den 27 juni 2001 om bedömning av vissa planers och programs miljöpåverkan ska tolkas så, att en kungörelse – såsom den som är i fråga i det nationella målet och som innehåller diverse bestämmelser om byggnation av vindkraftverk som ska iakttas vid tillståndsgivning för uppförande och drift av sådana anläggningar – omfattas av begreppet "planer och program" i den mening som avses i direktivet.

Underskrifter